

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและบทบาทของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน วิธีสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล ตลอดจนแนวทางและความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคัมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลของการวิจัยนี้จะช่วยให้ทราบถึงสภาพและบทบาทของครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาจจะไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคัมศึกษาของครูผู้สอนวิชาสังคัมศึกษา หัวหน้าหมวดวิชาสังคัมศึกษา ศึกษานิเทศก์ วิชาสังคัมศึกษา นักการศึกษา ผู้บริหาร ตลอดจนสถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งได้สร้างขึ้นโดยมีลักษณะเป็นแบบเติมคำหรือข้อความ แบบเลือกตอบ และแบบประเมินค่า ผู้วิจัยได้เลือกเอาประชากรคือ ครูสังคัมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนรัฐบาลประจำจังหวัด ประจำอำเภอ และประจำกิ่งอำเภอ จากจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๐ จังหวัด ทั้งโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษา จำนวนทั้งหมด ๓๒ โรงเรียน จำนวนครูสังคัมศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น ๑๐๐ คน ผู้วิจัยได้ไปส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ส่วนหนึ่ง ส่งและรับทางไปรษณีย์อีกส่วนหนึ่ง แต่ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามไม่ครบตามจำนวนคือได้รับคืนเพียง ๘๖ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๐๐ ของจำนวนทั้งหมด

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแจงความถี่ หาการอยละของผู้ตอบคำถามแต่ละข้อ หากาเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบางรายการ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางพร้อมคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

ครูสังคัมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง ๘๖ คน เป็นชาย ๘๖.๘๘ คน เป็นหญิง ๕๓.๑๒ คน อายุน้อยที่สุด ๒๑ ปี อายุมากที่สุด ๕๕ ปี อายุเฉลี่ย ๓๐.๘๓ ปี ครูส่วนใหญ่มีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง อัตราเงินเดือนค่าสุด ๑๒๒๐ บาท สูงสุด ๘๖๐๐ บาท

อัตราเงินเคียนเฉลี่ย ๑๓๘๓.๐๘ บาท รายได้เฉลี่ยต่ำสุดเคียนละ ๑๐๐ บาท สูงสุดเคียนละ ๒๐๐๐ บาท รายได้พิเศษเฉลี่ยเคียนละ ๕๘๒.๓๕ บาท ประสิทธิภาพในการสอนวิชาสังคมศึกษาน้อยที่สุด ๑ ปี มากที่สุด ๓๑ ปี ประสิทธิภาพโดยเฉลี่ย ๔.๐๓ ปี จำนวนชั่วโมงสอนวิชาสังคมศึกษาน้อยที่สุด ๒ ชั่วโมง มากที่สุด ๒๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวนชั่วโมงสอนวิชาสังคมศึกษาโดยเฉลี่ย ๑๓.๒๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นอกจากสอนวิชาสังคมศึกษาแล้วยังสอนวิชาอื่น ๆ อีก จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาต่าง ๆ น้อยที่สุด ๑๒ ชั่วโมง มากที่สุด ๒๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวนชั่วโมงที่สอนโดยเฉลี่ย ๑๕.๖๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ประสิทธิภาพในการสอนน้อยที่สุด ๑ ปี มากที่สุด ๔๐ ปี ประสิทธิภาพในการสอนโดยเฉลี่ย ๓.๕๔ ปี

๑. สวัสดิการของครู

จากตารางที่ ๕, ๖, ๗ แสดงว่าครูสังคมศึกษามีบ้านส่วนตัวถึง ร้อยละ ๔๑.๖๗ มีรถส่วนตัวร้อยละ ๔๑.๖๗ และให้ความเห็นว่าสภาพความปลอดภัยที่ไ้รับนั้น ปลอดภัยบางพอสมควร ซึ่งมีถึง ร้อยละ ๕๓.๒๕ จะเห็นว่าครูส่วนใหญ่มีฐานะดี

๒. สถานภาพทางครอบครัว

ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่เป็นโสด ทำการสมรสแล้วเพียง ร้อยละ ๔๓.๓๕ จากตารางที่ ๘ จะเห็นได้ว่าอาชีพของครูสมรสรับราชการร้อยละ ๒๖.๐๔ ซึ่งมีมากที่สุด ค่าเฉลี่ยของจำนวนบุตร ๓.๒๐ คน ความต้องการในการให้บุตรมีโอกาสศึกษาต่อถึง ระดับมหาวิทยาลัยมีถึง ร้อยละ ๖๒.๕๐

๓. การสอนของครู

ตารางที่ ๑๕ ครูสังคมศึกษาสอนวิชาอื่นได้เช่นกัน สอนคณิตศาสตร์มากที่สุด ๑๘.๓๕ แสดงว่าโรงเรียนยังขาดครูคณิตศาสตร์โดยเฉพาะ

ตารางที่ ๑๖ ครูสังคมศึกษาทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นร้อยละ ๓๓.๐๘ และจะเห็นได้ว่าครูใหญ่ไม่ได้สอนสังคมศึกษาเลย

จากตารางที่ ๑๗, ๑๘ ครูส่วนใหญ่ชอบสอนสังคมศึกษาเพราะ เป็นวิชาที่มีความก้าวหน้าเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตร้อยละ ๗๐.๘๓ มีบางส่วนที่ให้เหตุผลว่าไม่ชอบสอนเพราะต้องเตรียมการสอนมาก เพียงร้อยละ ๑๐.๘๒ เท่านั้น

ตารางที่ ๒๒, ๒๓, ๒๔ ครูส่วนมากร้อยละ ๕๗.๒๕ ไม่เคยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเลย และเลขพยานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ประมาณมีครึ่ง เพราะให้เหตุผลว่าการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่นั้นเพื่อให้เห็นของจริงจะได้เข้าใจดีกว่าเรียน

ตารางที่ ๒๕ จะเห็นว่าวิธีการสอนที่มีแนวโน้มว่าครูใช้บ่อยครั้ง คือการอธิบายตามเนื้อหาในแบบเรียน แสดงว่าการเรียนการสอนยังใช้การบรรยายอยู่มาก แต่จากตารางที่ ๓๐ ในการสอนของครู ครูก็เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นบ่อยครั้งถึงร้อยละ ๗๕.๗๗

ตารางที่ ๓๒, ๓๓, ๓๔, ๓๕, ๓๖ ครูร้อยละ ๖๔.๕๕ ตั้งวัตถุประสงค์ในการสอนตั้งคนศึกษาทุกชั่วโมง เวลาสอนก็ทบทวนบทเรียนก่อนลงมือสอนร้อยละ ๕๕.๘๖ ครูส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๐.๐๐ สอนวิชาสังคมศึกษาให้สัมพันธ์กับทิวทิวภาษาไทย และการจัดลำดับเนื้อหาในการสอนโดยสอนตามความเหมาะสมของเหตุการณ์ เมื่อสอนจบในแต่ละครั้งแล้วมักจะให้การบ้านทุกครั้ง เมื่อจบบทเรียนหนึ่ง ๆ มีถึงร้อยละ ๕๓.๑๓

ตารางที่ ๓๗ นักเรียนสนใจในการจัดกิจกรรมมาก

ตารางที่ ๓๘ ครูเตรียมการสอนอย่างก็เป็นบางครั้ง และขาดโอกาส และมีครูบางคนไม่ต้องเตรียมการสอนเลย เพราะคิดว่าสอนมานานแล้ว ควรจะได้เปลี่ยนทัศนคติเสียใหม่

ตารางที่ ๔๔ ครูมีความคิดเห็นว่าเมื่อสอนจบในแต่ละชั่วโมงแล้วคิดจะปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้นกว่าเก่าเสมอ มีถึงร้อยละ ๘๖.๕๕ แสดงว่าครูยังคิดปรับตัวแก้ไขหาหนทางอยู่เสมอ

ตารางที่ ๕๐ เมื่อสอนไม่ทันตามหลักสูตร ครูร้อยละ ๕๕.๕๕ มักจะหาเวลาสอนเพิ่ม

- การอุปการณ

จากตารางที่ ๕๕ จะเห็นว่าสถานที่ที่ครูใช้ประกอบการเรียนการสอนสังคมศึกษาห้องสมุด

ตารางที่ ๕๗ การใช้อุปการณการสอน ครูใช้แบบมามาก

ตารางที่ ๕๘, ๕๙ ครูร้อยละ ๘๑.๒๕ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อุปการณการสอนว่าอุปการณการสอนช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น

- ปัญหาการสอน

ตารางที่ ๕๑ จะเห็นว่าครูร้อยละ ๗๗.๐๘ มีความเห็นว่าปัญหาในการสอนก็คือการอุปการณ

การสอน

ตารางที่ ๕๑ เมื่อประสบปัญหาในการสอน ครูร้อยละ ๓๑.๘๘ จะปรึกษาเพื่อนครู และครู ร้อยละ ๕๖.๒๕ จะปรึกษาหัวหน้าสายวิชาสังกัดศึกษา

- กิจกรรม

ตารางที่ ๔๕ จะเห็นว่าปัญหาในการจัดกิจกรรมของครูสังกัดศึกษาคือ ขาดอุปกรณ์และ แหล่ง คนควา

- การวิวัฒ

ตารางที่ ๔๖ ครูสังกัดศึกษาร้อยละ ๓๕.๑๗ ไขข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย มีครูเป็น เพียงส่วนน้อยที่ไขวิธีวิวัฒแบบให้นัก เรียนทำ งานหลายชั้นแล้วรวบรวมคะแนนเอง เป็นสิ่งที่น่าคิด แต่มักไม่ค่อยจะมีใครทำ

ตารางที่ ๔๗ ครูส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๐.๖๓ ไม่มีปัญหาใด ๆ เลยในการวิวัฒ และครู ร้อยละ ๓๕.๔๒ มีปัญหาเพราะขาดวัสดุและอุปกรณ์ในการสร้างแบบสอบถาม ควรจะได้หาวิธีสร้าง แบบสอบถามหลาย ๆ วิธีที่สะดวกในการใช้

๔. แบบเรียน

ตารางที่ ๒๗ แสดงว่าครูร้อยละ ๕๘.๓๓ ไขแบบเรียนสังกัดศึกษาชั้นต่าง ๆ เป็นหนังสือ ที่ใช้ประกอบการคนควา

ตารางที่ ๔๐, ๔๘, ๔๙ ครูร้อยละ ๓๖.๕๖ มีความเห็นว่าหลักสูตรมีเนื้อหาซ้ำกัน ประมวล การสอนที่ครูใช้ส่วนใหญ่เป็นของกระทรวงศึกษาธิการ แสดงว่ายึดของกระทรวงเป็นหลัก และ แบบเรียนวิชาสังกัดศึกษาไม่มีคำถามท้ายบทและกิจกรรมที่ดี กรมวิชาการควรจะได้แก้ไขปรับปรุง ให้สนองกับความตอง การของครู

ตารางที่ ๕๓ ครูร้อยละ ๓๘.๕๘ มีความตองการให้ทำหลักสูตรเฉพาะ เขตการศึกษา

๕. พื้นฐานการศึกษาของครู

ตารางที่ ๑, ๓ ครูร้อยละ ๔๑.๖๗ มีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ครูส่วนใหญ่ ร้อยละ ๖๑.๔๕ ไม่เคยประกอบอาชีพมาก่อน แสดงว่าส่วนใหญ่เพิ่งจะสำเร็จการศึกษามาใหม่ ๆ

ตารางที่ ๑๑, ๑๒ ครูสังคัมศึกษา ร้อยละ ๖๔.๕๕ เข้าใจการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยพอสมควร มีครูเพียง ร้อยละ ๓๓.๓๓ เท่านั้นที่เข้าใจเรื่องนี้ดี และครูร้อยละ ๒.๐๙ ไม่เข้าใจในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยเลย และครูร้อยละ ๘๒.๒๙ สามารถนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันได้พอสมควร และครูเพียง ร้อยละ ๑๗.๗๑ เท่านั้นที่นำความรู้มาใช้ได้ดี

ตารางที่ ๑๓ ครูส่วนมากถึง ร้อยละ ๖๘.๗๕ ไม่มีโอกาสถูกเชิญให้ไปเป็นวิทยากรในที่ต่าง ๆ เลย แสดงว่าครูสังคัมศึกษา ยังไม่ใคร่เข้าร่วมในกิจกรรมของสังคมอย่างเพียงพอ

ตารางที่ ๒๔ วิธีการที่ครูส่วนใหญ่ ร้อยละ ๙๖.๘๘ หากความรู้เพิ่มเติมคือคนควาในหอสมุด

ตารางที่ ๕๒, ๕๔ พื้นฐานการศึกษาของครูเป็นอุปสรรคในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพราะครูส่วนใหญ่มีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง และครูส่วนมากอยากจะศึกษาต่อ

๖. สถานภาพทั่ว ๆ ไป

ตารางที่ ๒, ๓๑ ครูสังคัมศึกษาต้องสอนพิเศษถึง ร้อยละ ๓๑.๒๕ เพื่อหารายได้เพิ่มเติม และครูร้อยละ ๖๓.๕๘ ต้องการเสริมสร้างความรู้ความก้าวหน้าในอาชีพของตนด้วยการศึกษาต่อ

๗. การปฏิบัติงานด้านอื่น

จากตารางที่ ๘ ครูสังคัมศึกษา ร้อยละ ๖๘.๗๕ ไม่ใคร่ช่วยงานพิเศษของสังคมเลย

ตารางที่ ๙ ครูใช้เวลาว่างอ่านหนังสือพิมพ์ถึง ร้อยละ ๘๙.๗๙ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๙.๕๘ ทำสวนครัว และ ร้อยละ ๒๕.๐๐ หารายได้พิเศษ มีเพียงส่วนน้อยคือ ร้อยละ ๘.๓๓ ใช้เวลาว่างนั่งตามร้านกาแฟ ถึงแม้จะมีจำนวนน้อย แต่ก็ไม่ควรจะมีวุ่นจนเกินไป

ตารางที่ ๑๐ ครูร้อยละ ๖๔.๕๕ มีโอกาสปฏิบัติงานในลักษณะผู้นำของชุมนุมชนพอสมควร

๘. การให้ความร่วมมือ

ตารางที่ ๒๐, ๒๑ ครูร้อยละ ๕๘.๑๖ ให้ความช่วยเหลือในการทำงานร่วมกันพอสมควร และครูร้อยละ ๘๒.๗๑ ให้ความช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี และในการรวมกิจกรรมในโรงเรียน ครูร้อยละ ๙๗.๒๙ รวมกิจการงานกับหัวหน้าสายวิชาสังคัมศึกษา แสดงว่าครูสังคัมศึกษาส่วนใหญ่ร่วมมือกันเป็นอย่างดีในการทำงาน

ตารางที่ ๒๕ ครูสังคัมศึกษาไม่มีปัญหาเลยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น แสดงว่ามีมนุษยสัมพันธ์

ตารางที่ ๒๒ ครูสังคมศึกษาร้อยละ ๔๔.๕๐ ต้องการความช่วยเหลือในด้านโครงสร้าง และการใช้อุปกรณ์ แสดงว่าครูยังต้องการใช้อุปกรณ์การสอนอยู่ แต่มีปัญหาเรื่องอุปกรณ์ไม่เพียงพอ

ข้อเท็จจริงที่เป็นผลของการวิจัยครั้งนี้ใกล้เคียงกับการค้นพบในการวิจัยครั้งก่อน ๆ ของผู้วิจัยคนอื่น ๆ ดังนี้

๑. ผลการวิจัยพบว่าครูส่วนมากขาดวุฒิ ทำให้การสอนขาดประสิทธิภาพ และครูมีปัญหาในด้านส่วนตัวคือ काम เศรษฐกิจและความปลอดภัย

ตรงกับ อมรา มนัสวานิช^๑ ที่พบว่าครูส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งด้านส่วนตัวและด้านการสอน คือด้านอาชีพได้แก่ปัญหาทาง เศรษฐกิจ และความปลอดภัย ส่วนด้านการสอนขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากครูขาดวุฒิ

ตรงกับ พานี แสงกิจ^๒ ที่พบว่า ด้านการสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากครูสอนมากชั่วโมงเกินไปและต้องสอนหลายวิชา

๒. ผลการวิจัยพบว่าครูส่วนมากใช้วิธีสอนแบบบรรยาย เพราะอุปกรณ์ไม่เพียงพอถึงมือผู้ก็ไม่ทันสมัย

ตรงกับ จิตบุญรวม เหว้าวัฒนา^๓ ที่พบว่า วิธีสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะโรงเรียนขาดอุปกรณ์การสอนและถึงมือผู้ก็ไม่ทันสมัย

ตรงกับ เยาวภา สิงหะพันธุ์^๔ ที่พบว่า ครูยังใช้วิธีสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ อุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ

ตรงกับ พูนสุข เรื่องไทย^๕ ที่พบว่า ส่วนใหญ่ครูใช้การสอนแบบบรรยายมากกว่าการสอนวิธีอื่น อุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ

^๑อมรา มนัสวานิช, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^๒พานี แสงกิจ, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^๓จิตบุญรวม เหว้าวัฒนา, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^๔เยาวภา สิงหะพันธุ์, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^๕พูนสุข เรื่องไทย, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

ตรงกับ รัชณี สาคนุรักษ์^๖ ที่พบว่า แหล่งคนควาหนึ่งสี่อานประกอบ อุปกรณ์การสอน แม้จะมีทุกอย่างแต่มีจำนวนไม่พอเพียงวิธีสอนที่ใ้ชอบคือการบรรยาย

ตรงกับ สิริวรรณ สุวรรณอาภา^๗ ที่พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีบรรยายตามเนื้อหาวิชา การสอนยังประสบอุปสรรคด้านอุปกรณ์ซึ่งมีน้อย

๓. ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนมากสอนวิชาอื่น ๆ ด้วย ไม่ตรงกับพื้นฐานที่คนได้ เรียนมา ครูมักเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ครูให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี

ตรงกับ Gordon Scott Baclus^๘ ที่พบว่า ครูส่ง คณิตศาสตร์สอนวิชาที่ไม่ตรงกับ พื้นฐานที่คนได้เรียนมา

ตรงกับ รัชณี สาคนุรักษ์^๘ ที่พบว่า ครูส่วนมากเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

ตรงกับ ปราณี หัตถฉลาด^{๑๐} ที่พบว่าครูส่วนมากรวมวงโครงการการเรียนการสอน รวมกันกับหัวหน้าสายวิชา

ตรงกันข้ามกับ สมศรี ช่างนก^{๑๑} ที่พบว่า ครูให้ความร่วมมือน้อย

ตรงกันข้ามกับ สิริวรรณ สุวรรณอาภา^{๑๒} ที่พบว่า นักเรียนไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ได้เพียงพอ

๔. ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนมากใช้ขอทดสอบแบบปรนัยและอัตนัย

ตรงกับ สิริวรรณ สุวรรณอาภา^{๑๒} ที่พบว่าใช้ขอทดสอบแบบปรนัยและอัตนัย

^๖รัชณี สาคนุรักษ์, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^๗สิริวรรณ สุวรรณอาภา, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^๘Gordon Scott Baclus, Loc. cit.

^๘รัชณี สาคนุรักษ์, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^{๑๐}ปราณี หัตถฉลาด, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^{๑๑}สมศรี ช่างนก, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^{๑๒}สิริวรรณ สุวรรณอาภา, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เห็นสถานการณ์และบทบาทตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาคังนี้คือ

๑. ครูสังคมศึกษา

๑.๑ ครูสังคมศึกษาคควรปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ หาทางเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ตัวเองให้ทันสมัย สนใจเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมชาวในประเทศ และต่างประเทศ ปรับปรุงตนให้เข้ากับสภาพของท้องถิ่น

๑.๒ ครูสังคมศึกษาคควรร่วมมือกับครู นักเรียนและบุคลากรในการจัดกิจกรรม เพื่อสนองตอบความต้องการของชุมชน เช่น จัดนิทรรศการงานประจำปี หรืองานเทศกาล ญวพหุชกสมาคม บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม เมื่อเกิดภัยพิบัติก็ควรให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการศึกษาสภาพท้องถิ่น เพื่อปรับปรุงการเรียนให้เหมาะสม

๑.๓ ครูสังคมศึกษาคควรจะได้มองเห็นคุณค่าของการเตรียมการสอนวิชาสังคมศึกษาให้มาก และควรจะได้ศึกษาวิธีการสอนหลาย ๆ แบบ เช่น วิธีสอนแบบโครงการ วิธีสอนแบบแก้ปัญหา วิธีสอนแบบหน่วย วิธีสอนแบบวิทยาศาสตร์ วิธีสอนแบบสืบสวน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และควรเปลี่ยนแปลงแบบของการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ไม่ควรใช้วิธีสอนแบบบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว

๑.๔ ครูสังคมศึกษาคควรจะได้จัดหาอุปกรณ์ประกอบการสอนเองบ้าง เป็นต้นว่า ทำขึ้นเอง เก็บเศษวัสดุจากท้องถิ่นมาดัดแปลงชอจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ยืมและแลกเปลี่ยนอุปกรณ์การสอนระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ ครูอาจให้นักเรียนทำอุปกรณ์เอง โดยครูแบ่งบทเรียนที่จะสอนออกเป็นกลุ่ม ๆ แล้วให้นักเรียนแบ่งความรับผิดชอบไปทำงาน นักเรียนจะให้ความร่วมมือ เพราะว่าเป็นคะแนนเก็บระหว่างปีได้

๑.๕ ครูสังคมศึกษาคควรจะได้ใช้วิธีการวัดผลหลาย ๆ แบบ เช่น การทดสอบแบบปรนัย แบบอัตนัย เขียนรายงาน ให้นักเรียนค้นคว้า ทำงานส่ง เพื่อวัดความก้าวหน้าของนักเรียน เพราะการวัดผลไม่ใช่แต่เพียงการสอบอย่างเดียว และควรจะได้ศึกษาให้ถ่องแท่งด้านกาารออกข้อสอบ การวัดผล และประเมินผล

๑.๖ ครูสังคัมศีกษาควรรวมมือกับครูโรงเรียนอื่น ๆ ตามควรแก่โอกาส เช่น เยี่ยม เยี่ยม ประชุม ปรึกษาหารือ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และวางแผนการสอนร่วมกัน จะได้ช่วยกันปรับปรุงการสอนให้โดยผลดียิ่งขึ้น

๒. ผู้บริหารโรงเรียน

๒.๑ ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมของครูสังคัมศีกษาอย่างจริงจัง เช่น การวางโครงการ แนะนำ ชี้แจง ตลอดจนการร่วมงาน ปฏิบัติงานให้โดยผลดี

๒.๒ ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญแก่วิชาสังคัมศีกษาให้ทัดเทียมกับวิชาอื่น ๆ เพราะคนส่วนใหญ่เข้าใจว่าวิชาที่สามารถอ่านเองได้ เช่น สังคัมศีกษา ภาษาไทย ไม่น่าจะมีความสำคัญเท่าวิชาอื่น ดังนั้นผู้บริหารควรจะได้หาทาง เปลี่ยนทัศนคติเสียใหม่

๒.๓ ผู้บริหารโรงเรียนควรพยายามให้ครูสังคัมศีกษาสอนวิชาสังคัมศีกษาโดยเฉพาะ ถ้าเป็นไปได้ไม่ควรให้ครูสังคัมศีกษาต้องไปสอนวิชาอื่น ๆ อีก ปัญหาเรื่องนั้นขึ้นอยู่กับการจัดตารางสอนของโรงเรียน ควรจะให้ครูยึกสายวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นหลัก ถ้าจำเป็นจะต้องสอนวิชาอื่น ก็ควรให้มีชั่วโมงสอนน้อยกว่าวิชาหลัก

๒.๔ ผู้บริหารโรงเรียนควรหาโอกาสสอนนักเรียนบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาสังคัมศีกษา เพราะจะทำให้รู้จักเด็กนักเรียนได้ดี และจะได้สะดวกในการปกครอง บังคับบัญชา ตลอดจนบริหารให้ดียิ่งขึ้น

๓. ผู้บริหารการศึกษา

๓.๑ กระทรวงศึกษาธิการควรจัดสวัสดิการ และบริการเรื่องที่อยู่อาศัย ความสะดวก ความปลอดภัยของครูสังคัมศีกษาให้เพียงพอและจัดปรับปรุงสภาพให้เอื้ออำนวยต่อความสงบสุขของครูให้มาก

๓.๒ กระทรวงศึกษาธิการควรได้พิจารณาปรับปรุงหลักสูตรประมวลการสอน และแบบเรียนวิชาสังคัมศีกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและกาลเวลา

๓.๓ กระทรวงศึกษาธิการ ควรจะได้หาทางสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูสังคัมศีกษาให้ดียิ่งขึ้น โดยให้โอกาสศึกษาต่อ เข้ารับการอบรมเพิ่มเติม ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ โดย

จัดให้มีการประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูสังคัมศึกษากับศึกษานิเทศก์ หรือผู้เชี่ยวชาญในค่านนี้โดยเฉพาะ

๓.๔ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ ควรจะมีบทบาทในการให้คำแนะนำทาง
ด้านวิชาการแก่ครูสังคัมศึกษาค่าย มิใช่จะคำนึงถึงการบริหารแต่เพียงอย่างเดียว การตรวจเยี่ยม
โรงเรียน ควรจะได้รับฟังความเห็นของครู และนำเอาปัญหาต่าง ๆ ที่ครูประสบมาช่วยกันคิดหาหนทาง
แก้ไข

๓.๕ เขตการศึกษา ควรจะมีบทบาทในการศึกษา ค้นคว้าวิจัยท้องถิ่น เพื่อศึกษาปัญหา
และหาทางแก้ไข หาข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำมาสร้างหลักสูตร ประมวลการสอน คู่มือครู ให้เหมาะสมกับ
สภาพแวดล้อม

๓.๖ ศึกษานิเทศก์วิชาสังคัมศึกษาควรจะเป็นผู้เชี่ยวชาญในค่านสังคัมศึกษาโดยเฉพาะ
ควรให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ ครูสังคัมศึกษาที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบได้อย่างจริงจัง ทั้งใน
ด้านความรู้ ความเป็นอยู่ บทบาท การทำงาน ตลอดจนการถ่ายทอดความรู้ความก้าวหน้าทางการสอน
ให้ทันสมัย

๓.๗ ศึกษานิเทศก์ ควรเปลี่ยนทัศนคติในการตรวจเยี่ยมโรงเรียนเสียใหม่ เพราะครู
ส่วนใหญ่เข้าใจว่าการตรวจเยี่ยมโรงเรียนของศึกษานิเทศก์ เป็นการไปจับผิดครู

๓.๘ ศึกษานิเทศก์ควรจะได้มีการสาธิตวิธีสอนที่เหมาะสมให้แก่ครูสังคัมศึกษาบ้าง
ไม่ใช่แต่เพียงแนะนำอย่างเดียว เพราะการชี้แจงแนะนำอาจจะเกิดประโยชน์น้อยกว่าการที่ครูจะ
ได้เห็นตัวอย่างที่ถูกต้อง

๓.๙ ศึกษานิเทศก์วิชาสังคัมศึกษา ควรจะนำตัวอย่างการเตรียมการสอน ตัวอย่าง
อุปกรณ์การสอน แจกให้แก่ครูตามโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อจะได้ให้ครูเห็นแบบอย่างถูกต้อง และจะได้
ปรับปรุงการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

๓.๑๐ ศึกษานิเทศก์ ศึกษาธิการอำเภอ ศึกษาธิการจังหวัด ควรจะได้ให้ตัวให้เป็น
ตัวอย่างแก่ครู เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้านส่วนตัวและการปฏิบัติงาน เพื่อครูจะได้นำไปประพฤติ
และปฏิบัติต่อไป

๔. สถาบันฝึกหัดครู

๔.๑ สถาบันฝึกหัดครู ควรจะได้ผลิตครูสังคัมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อบริการแก่ชุมชน

๔.๒ สถาบันฝึกหัดครู ควรจะได้จัดทำหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาเฉพาะแต่ละภาค เพื่อ
จะได้ออกสอนศึกษาใช้กับนักศึกษาครูใหม่ประสบการณ์ในการสอนเฉพาะแห่ง ก่อนที่จะได้ออกไปปฏิบัติ
การจริงในโรงเรียน

๔.๓ สถาบันฝึกหัดครูและกระทรวงศึกษาธิการควรจะได้สร้างศูนย์วัสดุอุปกรณ์ และแหล่ง
คนควาในสวนภูมิภาคใหม่ ๆ เพื่อบริการแก่ครูสังคมศึกษาและครูอื่น ๆ ในการหาความรู้เพิ่มเติม
และสามารถยืมไปใช้ได้อย่างสะดวก

อย่างไรก็ตามข้อเสนอแนะนี้เป็นเพียงความคิดเห็นส่วนหนึ่งเท่านั้น การปรับปรุงที่จะได้ผลดี
ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายด้วยกันจึงจะประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรจะได้มีการวิจัย คนควาในภาคอื่น ๆ นอกเหนือไปจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๒. ควรจะได้ศึกษาสภาพและบทบาทของครูสอนวิชาอื่นในระดับต่าง ๆ ด้วย
๓. ควรจะได้ใช้เวลาศึกษาให้นาน ๆ และศึกษาเฉพาะเรื่อง ถ้าเป็นไปได้ควรได้เข้าไป

อยู่รวมกลุ่มประชากรได้ก็จะดี

๔. ควรใช้การวิจัยในหลาย ๆ แบบ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ประกอบการวิจัยด้วย
จะทำให้ผลการวิจัยถูกต้องอย่างแท้จริง

๕. ควรจะได้ศึกษาเปรียบเทียบ ความแตกต่าง ระหว่างครูสังคมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
กับครูสังคมศึกษาในภาคอื่นต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย